

NIEUWSBRIEF

Maandelijks uitgave, editie oktober 2022

Nieuws van de Stichting

- **Eumedion Speerpuntenbrief 2023: beursondernemingen moeten impact op biodiversiteit in kaart brengen**

Eumedion verwacht van Nederlandse beursondernemingen dat zij duidelijkheid scheppen over hun afhankelijkheid van en impact op biodiversiteit en kwetsbare ecosystemen, ook in de waardeketen. Indien deze afhankelijkheid of impact materieel is, verwacht Eumedion dat de onderneming doelgericht, mitigerend beleid voert. Dit staat in de Speerpuntenbrief 2023 die Eumedion op 12 oktober jl. naar de Nederlandse beursondernemingen heeft gestuurd. De Speerpuntenbrief bevat onderwerpen die de bij Eumedion aangesloten institutionele beleggers in dialogen met de beursondernemingen en in de aanloop naar de aandeelhoudersvergaderingen (AVA's) van 2023 aan de orde zullen stellen en terug willen zien in de jaarverslagen over boekjaar 2022. Eumedion benadrukt dat het speerpunt over biodiversiteit niet los kan worden gezien van de huidige klimaatcrisis en de aandacht die Eumedion heeft gevraagd voor het klimaatbeleid van de ondernemingen en het opstellen van actieplannen om klimaatneutraal te opereren. Tevens herhaalt Eumedion in de Speerpuntenbrief haar verwachtingen omtrent de verslaggeving over de effectiviteit van de maatregelen en procedures die ervoor moeten zorgen dat mensenrechten in de gehele waardeketen van de onderneming worden gewaarborgd. Uit de AVA-evaluatie 2022 blijkt namelijk dat ondernemingen weliswaar rapporteren over het 'due diligence beleid', maar dat er nauwelijks wordt ingegaan op de effectiviteit van deze maatregelen. Tevens wordt weinig aandacht besteed aan het afwegingskader dat wordt gehanteerd om te bepalen of economische activiteiten moeten worden

voortgezet in landen of gebieden waar mensenrechtenschendingen zijn vastgesteld. Eumedion vraagt ondernemingen daarom nogmaals om in de jaarverslagen over boekjaar 2022 betekenisvol over deze zaken te rapporteren. De Speerpuntenbrief 2023 kan worden gedownload via: <http://bit.ly/3CVFRoF>.

- **Eumedion steunt voorstellen om G20/OESO Corporate Governance Principes aan te scherpen**

Eumedion steunt het voorstel van de OESO om aan de G20/OESO Corporate Governance Principes een hoofdstuk over 'duurzaamheid en weerbaarheid' toe te voegen. Dit schrijft Eumedion in haar op 21 oktober jl. ingediende commentaar op het consultatiedocument over het voorstel tot herziening van de G20/OESO Corporate Governance Principes. Eumedion is met de OESO van mening dat de beheersing van klimaat- en andere duurzaamheidsrisico's momenteel een belangrijk onderwerp voor beursgenoteerde ondernemingen is. Dit rechtvaardigt de toevoeging van een nieuw hoofdstuk aan de bestaande Corporate Governance Principes. Het nieuwe hoofdstuk kan, volgens Eumedion, de kwaliteit van (het toezicht op) de beheersing van klimaat- en andere duurzaamheidsrisico's binnen beursgenoteerde ondernemingen wereldwijd op een hoger niveau tillen. Eumedion doet in de brief nog wel een aantal suggesties om bepaalde onderdelen van de voorstellen verder te verduidelijken of te versterken. Het gehele commentaar kan worden gedownload via: <http://bit.ly/3scf8hg>.

- **Eumedion verwelkomt Veridien Global Investors als nieuwe deelnemer**

Het Algemeen bestuur van Eumedion heeft tijdens zijn vergadering van 6 oktober jl. Veridien Global Investors toegelaten als gewone deelnemer van Eumedion. De Amerikaanse vermogensbeheerder is voornemens om in december een zogenoemd 'Exchange Traded Fund' op de beurs van New York (NYSE) te lanceren en is voornemens te beleggen in ondernemingen met technologieën en bedrijfsmodellen die de eraan bijdragen om de wereld koolstofvrij te maken.

Uit het bestuur

- Tijdens zijn vergadering van 6 oktober jl. stelde het **Algemeen bestuur** de Speerpuntenbrief 2023 vast en besprak zij onder meer de herijking van de Eumedion-strategie en werd verslag gedaan van de evaluatie van het Eumedion-bestuur. Het Algemeen bestuur benoemde Carola van Lamoen (Robeco) voor een tweede termijn van twee jaar als bestuurslid in de functie van penningmeester.

Activiteiten Commissies

- De **Onderzoekscommissie** besprak tijdens haar vergadering van 19 oktober jl. de stand van zaken omtrent het onderzoek naar de effectiviteit van 'say-on-pay'-wetgeving en het Eumedion-symposium 2022. Onderzoekster Rieneke Slager (Rijksuniversiteit Groningen) praatte de leden bij over onderzoeken naar de impact en effectiviteit van dialogen tussen beursgenoteerde ondernemingen en beleggers.

Komende activiteiten

- *1 november 2022, vanaf 14.00 uur, hybride Eumedion-symposium te Utrecht.* Sprekers als Roger Dassen (CFO ASML), Harold van den Broek (CFO Heineken), Joanne Kellermann (voorzitter PFZW), Marcel Andringa (bestuurder PME pensioenfondsen), Mathijs van Dijk (hoogleraar aan de Erasmus Universiteit Rotterdam) en Mijke Sinnighe Damsté (partner bij Loyens & Loeff) zullen, onder leiding

van dagvoorzitter Daniëlle Melis (o.a. bestuurder bij STAP Algemeen Pensioenfondsen en commissaris bij Triodos Bank en PGGM Vermogensbeheer) ingaan op het thema 'In dialoog blijven of weggaan?; dilemma's bij maatschappelijk verantwoord ondernemen en beleggen'. De toegang is gratis. Aanmelding voor fysieke deelname kan via: <http://bit.ly/3AtxaQ1>. Aanmelding voor online-deelname kan via: <http://bit.ly/3QQW1E1>.

- *15 november 2022, Vergadering Dagelijks bestuur.* Op de agenda staan onder meer de bespreking van het conceptbeleidsplan 2023, de conceptbegroting 2023 en de Eumedion-strategie-update. Daarnaast zal het bestuur een voordracht doen voor de benoeming van een nieuwe bestuurder en van een nieuwe accountant.

Nieuws uit Den Haag

- **Tweede Kamer over het algemeen positief over wetsvoorstel inzake openbaarmaking winstbelasting**

De Tweede Kamer is over het algemeen positief over het wetsvoorstel ter implementatie van de richtlijn openbaarmaking winstbelasting. Dit blijkt uit het op 11 oktober jl. gepubliceerde verslag van de Tweede Kamer bij het wetsvoorstel. Het wetsvoorstel verplicht alle in Nederland gevestigde moederondernemingen van grote multinationals (met een jaarlijkse geconsolideerde omzet van ten minste € 750 miljoen) om vanaf boekjaar 2024 hun betaalde winstbelasting aan EU-overheden en aan overheden van zgn. belastingparadijzen (per land) publiek te maken, tenzij het gaat om concurrentiegevoelige informatie. Verschillende Tweede Kamerfracties stellen nog wel een aantal vragen over de achtergronden en de uitwerking van de transparantie bepalingen. Zo is de SP-fractie teurgesteld dat belastinginformatie over niet-EU-lidstaten slechts geaggregeerd hoeft te worden weergegeven, waardoor zelfs de grootste multinationals geen volledige transparantie hoeven te betrachten over hun belastingafdracht per land. Zij vraagt het kabinet waarom de Europese instituties hiervoor hebben gekozen en of het kabinet

zich in de EU wil inzetten om tot volledige transparantie over de afdracht van de winstbelasting per land te komen. De fractie van D66 geeft te kennen begrip te hebben voor de keus van het kabinet om gebruik te maken van de lidstaatoptie om het multinationals toe te staan om de belastinggegevens achterwege te laten als openbaarmaking ervan bijzonder nadelig zou zijn voor de handelspositie van de onderneming. De democraten vragen zich wel af of achteraf wordt getoetst of de weglating terecht was. Zij willen namelijk voorkomen dat van de uitzondering misbruik wordt gemaakt. Verder is al het commentaar dat Eumedion op het wetsvoorstel had door de Tweede Kamer in het verslag opgenomen. Het is de verwachting dat het kabinet nog dit najaar de nota naar aanleiding van het verslag naar de Tweede Kamer zal sturen.

- **D66 hekelt weigering van Monitoring Commissie om reikwijdte ‘in control statement’ uit te breiden**

De Tweede Kamerfractie van D66 is niet te spreken over de weigering van de Monitoring Commissie Corporate Governance Code om de beursgenoteerde ondernemingen via de aankomende herziene Corporate Governance Code te verplichten een ‘Verklaring Omtrent Risicobeheersing’ (VOR) af te geven. Ook de Tweede Kamerfractie van het CDA heeft de minister Kaag (Financiën) hierover vragen gesteld. Dit blijkt uit de op 18 oktober jl. ingediende schriftelijke vragen van de Tweede Kamer over het in juli gepubliceerde voortgangsverslag van de Kwartiermakers Toekomst Accountancysector. In dit voortgangsverslag toonden de Kwartiermakers zich – mede op basis van onderzoek van de Rijksuniversiteit Leiden – voorstander van de invoering van een VOR. Deze VOR zou het toepassingsbereik van het in de Code opgenomen ‘in control statement’ uitbreiden van financiële verslaggevingsrisico’s naar (ook) compliance- en operationele risico’s. De D66-Kamerleden willen van de minister onder meer weten “welke belangen de invoering van de VOR nog blokkeren en hoe het kabinet hen wil overtuigen de VOR alsnog in te voeren”. De democraten willen van de minister de toezegging dat de VOR wordt opgenomen in de eerstvolgende

versie van de Code dan wel in de wet. De D66-fractie hekelt verder de intransparante handelswijze van de Monitoring Commissie om de reacties op de consultatie over het voorstel tot herziening van de Code pas te openbaren na de vaststelling van de definitieve herziene Code. De CDA-fractie wil van de minister horen waarom zij de VOR alleen voor beursgenoteerde ondernemingen verplicht wil stellen, terwijl de Kwartiermakers vinden dat alle grote ondernemingen een dergelijke verklaring zouden moeten afgeven. Het is de verwachting dat de Minister van Financiën nog dit jaar de Kamervragen zal beantwoorden.

- **Autoriteit Persoonsgegevens: beoordelingen individuele accountants niet zomaar publiceren**

Het voornemen van het kabinet om de beoordelingen van het werk van individuele accountants te publiceren, is een te grote inbreuk op de privacy van accountants. Dat vindt de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) in haar op 4 oktober jl. vrijgegeven advies over het wetsvoorstel toekomst accountancysector. In het wetsvoorstel – dat nog voor advies bij de Raad van State ligt – is onder meer de verplichting opgenomen dat accountantskantoren (via de beroepsorganisatie NBA) periodiek openbaar gaan rapporteren over hun prestaties op basis van kwaliteitsindicatoren. Deze rapportage vindt plaats op naam van de desbetreffende accountant. Het AP is van mening dat dit een inbreuk vormt op de persoonlijke levenssfeer van de betrokken accountant. Dit kan een grote impact hebben op de reputatie en de loopbaan van de desbetreffende persoon. Het AP vindt dat het wetsvoorstel de noodzaak van publicatie van de individuele prestaties onvoldoende aantoonst. Volgens de AP kan de kwaliteit van de accountantscontroles ook goed verbeterd worden door op het niveau van accountantskantoren als geheel de beoordelingen te publiceren. Het AP adviseert daarom het wetsvoorstel aan te passen of anderszins niet in te voeren. Het is nog niet bekend of het kabinet het AP-advies zal overnemen. Het wetsvoorstel zal pas na ommekomst van het advies van de Raad van State naar de Tweede Kamer worden gestuurd.

Nieuws uit Brussel

- **ESMA vraagt belanghebbenden naar de werking van de herziene richtlijn aandeelhoudersrechten**

De Europese koepel van beurstoezichthouders ESMA is benieuwd of bepaalde onderdelen van de herziene richtlijn aandeelhoudersrechten ('SRD II') voldoende deugdelijk en effectief zijn. Het gaat dan om de identificatie van aandeelhouders, de doorgifte van AVA-informatie, de facilitering van de uitoefening van aandeelhoudersrechten en de transparantie van stemadviesbureaus. Een zogenoemde 'Call for Evidence' dienaangaande is op 11 oktober jl. door ESMA gepubliceerd. Het document bevat een aantal algemene vragen en een aantal vragen die specifiek worden gesteld aan beleggers, beursgenoteerde ondernemingen, intermediairs (zoals banken) en stemadviesbureaus. Zo wil ESMA onder meer weten of sinds de implementatie van SRD II de zogenoemde stemketen beter is gaan functioneren, of de communicatie en engagement tussen beursgenoteerde ondernemingen en beleggers zijn verbeterd en of de transparantie over de werkzaamheden van stemadviesbureaus is toegenomen. ESMA zal de antwoorden en de additionele opmerkingen van de belanghebbenden gebruiken voor ESMA's input voor de evaluatie van de werking van SRD II die de Europese Commissie zal uitvoeren. De resultaten en conclusies van deze evaluatie zullen in het derde kwartaal van 2023 worden gepubliceerd. Belanghebbenden kunnen tot 28 november a.s. de ESMA-questionnaire beantwoorden en overige input aanleveren.

- **Platform on Sustainable Finance publiceert advies minimum sociale standaarden in groene taxonomie**

Ondernemingen die geen of inadequate 'due diligence'-procedures hebben ten aanzien van mensenrechten, omkoping, belastingen en mededinging kunnen niet worden opgenomen in 'groene' of duurzame beleggingsproducten. Dit staat in het op 11 oktober jl. gepubliceerde definitieve advies van het Platform on Sustainable Finance over de zogenoemde minimumgaranties om economische activiteiten van

ondernemingen als 'ecologisch duurzaam' in de zin van de Taxonomieverordening aan te kunnen merken. Het Platform on Sustainable Finance is het officiële adviesorgaan van de Europese Commissie ten aanzien van duurzaamheidswetgeving. Het Platform beveelt verder aan dat wanneer een onderneming (of een dochtermaatschappij daarvan) door een rechter schuldig is bevonden aan het plegen van omkoping of het overtreden van arbeids-, belasting- of mededingingswetgeving die onderneming ook niet kan worden opgenomen in een ecologisch duurzaam beleggingsproduct. Datzelfde geldt voor een onderneming die volgens een OESO Nationaal Contactpunt (NCP) de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen schendt of weigert het gesprek aan te gaan met een partij die een klacht bij het NCP heeft ingediend. Ook het niet adresseren van een aantijging van het Business and Human Rights Resource Centre kan aanleiding zijn om de desbetreffende onderneming uit te sluiten van een ecologisch duurzaam beleggingsproduct. Het is nog niet bekend of de Europese Commissie het advies zal overnemen en wanneer de definitieve regels omtrent de minimum sociale standaarden in werking zullen treden.

- **Europese Raad wil alle beleggingen van institutionele beleggers onder reikwijdte CSDDD brengen**

Als het aan de Europese Raad ligt, moeten alle grote Europese institutionele beleggers (meer dan 500 werknemers) zogenoemde passende zorgvuldigheidsmaatregelen ('due diligence') treffen ten aanzien van alle ondernemingen waarin zij beleggen. Dit blijkt uit de voorlopige amendementen die de Europese Raad op het voorstel voor de Europese Commissie voor een 'Corporate Sustainability Due Diligence Directive' (CSDDD) heeft aangebracht. De voorlopige amendementen zijn deze maand publiek gemaakt. Grote institutionele beleggers zullen op grond van de amendementen moeten nagaan of de ondernemingen waarin is belegd direct of indirect de mensenrechten schenden en/of negatieve milieueffecten veroorzaken. Zij moeten deze negatieve externaliteiten bij het beleggen zoveel mogelijk voorkomen, beperken en in het uiterste geval beëindigen. Ook een

aantal leden van de Economische en Monetaire Commissie (ECON) van het Europees Parlement (EP) wil de beleggingen van institutionele beleggers onder de reikwijdte van het richtlijnvoorstel brengen, zij het dat zij dit willen beperken tot enkel aandelenbeleggingen. Dit blijkt uit de op 27 oktober jl. ingediende amendementen op het op 7 oktober jl. gepubliceerde ontwerpverslag van de ECON-rapporteur. Verder willen EP-ers uit deze commissie de verantwoordelijkheid voor grote institutionele beleggers voor het beperken en beëindigen van negatieve externaliteiten door de ondernemingen waarin is belegd, verduidelijken. Zij stellen dat de verantwoordelijkheid van grote institutionele beleggers niet verder kan gaan dan het voeren van een gesprek met het bestuur van de desbetreffende onderneming en het stemmen op AVA's. Aangezien de onderhandelingen in beide Europese instituties nog in een vroege fase zitten, is het nog niet te zeggen of de hiervoor weergegeven amendementen de eindstreep zullen halen.

Ondernemingsnieuws

- **Just Eat Takeaway.com doet beroep op uitzonderlijke omstandigheden om af te wijken van vrouwenquotum**

Just Eat Takeaway.com (JET) doet een beroep op de wettelijke clause om onder "uitzonderlijke omstandigheden" toch een mannelijke commissaris te benoemen terwijl de raad van commissarissen (RvC) niet bestaat uit ten minste een derde vrouwelijke commissarissen. Dit blijkt uit de toelichting op de op 7 oktober jl. gepubliceerde agenda voor de op 18 november a.s. te houden BAVA. De AEX-onderneming wil tijdens de BAVA Mieke De Schepper en Dick Boer als nieuwe commissarissen benoemen, waarbij Dick Boer de beoogd president-commissaris is. JET heeft momenteel vijf commissarissen, waarvan er één vrouw is (20%). Tijdens de aankomende BAVA zullen aandeelhouders allereerst stemmen over de voordracht van mevrouw De Schepper. Als de BAVA haar benoemt, zal de RvC in eerste instantie uit een derde vrouwelijke commissarissen bestaan. Dat is sinds 1 januari jl. het wettelijke minimum. Vervolgens zal de BAVA stemmen over de voordracht van de heer Boer. Als de BAVA akkoord gaat met deze voordracht daalt het

percentage vrouwen in de RvC tot 28,6%. Een benoeming van een mannelijke commissaris die niet bijdraagt aan een evenwichtige verhouding tussen het aantal mannen en vrouwen in de RvC is volgens de wet nietig, tenzij sprake is van "uitzonderlijke omstandigheden". Volgens JET zoekt de RvC nog naar een additionele vrouwelijke commissaris, maar de RvC acht het "in het belang van de vennootschap" om nu al over te gaan tot de benoeming van de eerste twee voordrachten, zodat zij al hun bijdrage aan de RvC kunnen leveren. Vlak voor de start van de op 4 mei jl. gehouden jaarvergadering stapte de toenmalige president-commissaris Adriaan Nuhn op omdat de AVA tegen zijn herbenoeming dreigde te stemmen vanwege – onder meer – het gebrek aan voldoende genderdiversiteit in de RvC (zie Nieuwsbrief van mei 2022).

- **Flow Traders wil juridische zetel naar Bermuda verplaatsen**

Flow Traders wil niet langer op zowel holding- als op dochterniveau een kapitaalbuffer aanhouden. Deze dubbele kapitaalvereisten zijn nadelig voor de concurrentiepositie en de strategische groeiopties van de liquiditeitsverschaffer voor de financiële markten. De AMX-onderneming wil daarom haar houdstermaatschappij van Nederland naar Bermuda verplaatsen. De financiële autoriteiten op dit eiland in de Atlantische Oceaan stellen namelijk geen wettelijke kapitaalvereisten voor liquiditeitsverschaffers op holdingniveau. Flow Traders heeft haar voornemen op 21 oktober jl. openbaargemaakt en voor 2 december a.s. een BAVA uitgeschreven om de zetelverplaatsing van de holding door de aandeelhouders te laten goedkeuren. De financiële instelling heeft voor Bermuda als vestigingsland gekozen, "omdat het een gevestigde en gerespecteerde jurisdictie betreft, die Flow Traders de mogelijkheid biedt haar groeiplannen uit te voeren en de belangrijkste elementen van haar governance voort te zetten". Desalniettemin zal zij overstappen van een duaal (bestuur en RvC zijn gescheiden organen) naar een monistisch bestuursmodel, waarin uitvoerende en niet-uitvoerende bestuurders in één bestuursorgaan zijn opgenomen. De onderneming gaat het daarnaast voor

aandeelhouders fors moeilijker maken om een eigen voorstel door de AVA aangenomen te krijgen. De nieuwe statuten van Flow Traders bepalen namelijk dat zo'n voorstel slechts door de AVA kan worden aangenomen als het gehele geplaatste kapitaal op die AVA is vertegenwoordigd. Verder heeft het bestuur de bevoegdheid om het stemrecht van aandeelhouders voor maximaal 250 dagen te schorsen als aandeelhouders een voorstel doen tot ontslag of benoeming van een bestuurder. De Nederlandse wettelijke bedenktijd wordt aldus een statutaire bepaling voor de straks Bermudaanse onderneming. Indien de Tijdelijke wet tot het houden van een virtuele AVA wordt verlengd, zal de voor 2 december a.s. uitgeschreven BAVA volledig virtueel plaatsvinden. De Flow Traders-aandeelhouders zullen slechts de mogelijkheid hebben om voorafgaand aan de BAVA (tot uiterlijk 25 november a.s.) hun stemmen uit te brengen. Aandeelhouders kunnen tot 29 november a.s. schriftelijke vragen indienen; deze worden eerst tijdens de BAVA beantwoord (dus na de stemdeadline). Tijdens de BAVA kunnen aandeelhouders alleen vervolgvragen stellen. Aldus kan moeilijk gesproken worden van besluitvorming als vrucht van onderling overleg.

- **Meerderheidsaandeelhouder van B&S Group draagt president-commissaris voor ontslag voor**

De meerderheidsaandeelhouder van B&S Group – Sarabel Invest – heeft de onderneming gevraagd een BAVA uit te schrijven met als stempunt het ontslag van president-commissaris Jan Arie van Barneveld. Dit heeft de aan Euronext Amsterdam genoteerde groothandelaar voor onder meer drank-, gezondheids- en beautyproducten op 3 oktober jl. bekendgemaakt. Op grond van de statuten van B&S Group is het bestuur verplicht om een BAVA uit te schrijven als dit wordt verzocht door één of meerdere aandeelhouders die gezamenlijk ten minste 10% van de stemrechten vertegenwoordigen. Sarabel Invest, het investeringsvehikel van B&S-commissaris en -oprichter Willem Blijdorp waarvan zijn zoon en mede-B&S-commissaris Leendert Blijdorp bestuurder is, houdt momenteel 67,3% van het aandelenkapitaal. Het BAVA-

verzoek van Sarabel Invest volgt op een verschil van inzicht met de twee onafhankelijke commissarissen van B&S over de wijze waarop een indicatief bod van Sarabel Invest op de activiteiten van B&S werd beoordeeld. Nadat Sarabel Invest het indicatieve bod terugtrok, volgt nu een verzoek om de president-commissaris te ontslaan. De twee onafhankelijke commissarissen van B&S – naast Jan Arie van Barneveld ook Kitty Koelemeijer – hebben op 17 oktober jl. in een apart statement bekendgemaakt het indicatieve bod na financieel en juridisch advies te hebben verworpen omdat geen billijke prijs zou zijn geboden, de minderheidsaandeelhouders niet afdoende zouden zijn beschermd en de onderneming na de overname niet prudent zou zijn gefinancierd. Commissaris Kitty Koelemeijer maakte in het statement verder bekend te zullen opstappen als de BAVA het ontslagvoorstel aanneemt. Omdat B&S is gevestigd in Luxemburg heeft zij niet de mogelijkheid om de wettelijke bedenktijd van maximaal 250 dagen in te roepen. De beschermingsstichting van B&S kan alleen na goedkeuring van Sarabel Invest beschermingspreferente aandelen nemen. De voor 18 november a.s. uitgeschreven BAVA zal volledig digitaal worden gehouden. Aandeelhouders kunnen uitsluitend voorafgaand aan de BAVA (tot uiterlijk 11 november a.s.) stemmen. Zij mogen tijdens de BAVA geen vragen stellen. Uit de toelichting op de BAVA-agenda wordt niet duidelijk wat het standpunt van het bestuur is over het ontslagvoorstel en het indicatieve bod.

Overige interessante zaken

- **ISSB gaat ondernemingen opdragen ook hun 'scope 3'-emissies te rapporteren**

Ondernemingen die voornemens zijn om de duurzaamheidsverslaggevingsstandaarden van de International Sustainability Standards Board (ISSB) toe te passen, zullen in hun jaarverslag ook opgaaf moeten hun doen van hun zogenoemde scope 3-emissies. Dit heeft de ISSB op 21 oktober jl. in een update over de voortgang van de totstandkoming van zijn eerste twee verslaggevingsstandaarden bekendgemaakt. Scope 3-emissies zijn broeikasgasemissies die het gevolg zijn van

de producten en diensten die een onderneming maakt respectievelijk verleent. Een onderneming heeft niet directe invloed op de vermindering van deze uitstoot. Desalniettemin heeft een onderneming wel een bepaalde verantwoordelijkheid voor de levenscyclus van de producten en diensten die een onderneming voortbrengt. De rapportage over dergelijke emissies is ook onderdeel van de huidige versie van de 'GHG Protocol Corporate Standard' die de ISSB zoveel mogelijk volgt. Wel zal de ISSB ondernemingen een overgangperiode bieden om opgaaf te doen van de scope 3-emissies en zullen zij expliciet niet aansprakelijk kunnen worden gesteld voor de gepubliceerde informatie. De ISSB heeft in de update verder verduidelijkt dat zij voor de te publiceren duurzaamheidsinformatie dezelfde definitie van 'materialiteit' gaat hanteren als die wordt gebruikt voor de internationale financiële verslaggevingsstandaarden IFRS; de eerder voorgestelde term 'enterprise value materiality' zal vervallen. De ISSB streeft ernaar om uiterlijk begin 2023 de twee standaarden over de impact van klimaatverandering en over algemene vereisten voor de openbaarmaking van duurzaamheidsgerelateerde financiële informatie vast te stellen.

- **ISS overweegt 'standaardstembeleid' ten aanzien van beschermingsconstructies aan te scherpen**

's Werelds grootste stemadviesbureau, ISS, overweegt bestuurders en/of commissarissen te 'straffen' als de ondernemingen permanente beschermingsconstructies hebben. Een overgrote meerderheid van respondenten die hebben meegedaan aan een recente consultatie hieromtrent, is daar namelijk voorstander van. Dit blijkt uit de op 10 oktober jl. gepubliceerde samenvatting van de 417 binnengekomen reacties op de in augustus gehouden consultatie over mogelijke wijzigingen in het 'standaardstembeleid' (zie Nieuwsbrief van augustus 2022). Maar liefst 75% van de beleggers en 55% van de niet-beleggers die de questionnaire hebben ingevuld, vinden dat aanscherpingen gerechtvaardigd zijn als ondernemingen lange tijd afwijken van het principe van 'één aandeel, één stem'. Met name aandelen met meervoudig stemrecht,

de mogelijkheid om preferente aandelen uit te geven en het bestaan van gekwalificeerde stemmeerderheden om "governancedocumenten" aan te passen, worden door respondenten als problematisch ervaren. Als dergelijke beschermingsconstructies bestaan, dan overweegt ISS om hun cliënten in de toekomst te adviseren om tegen de decharge van het bestuur/RvC te stemmen of tegen de herbenoeming van bestuurders en commissarissen. Uit de samenvatting blijkt verder dat een overgrote meerderheid van respondenten een gebrek aan transparantie over de impact van klimaatverandering en het ontbreken van een klimaatgerelateerde doelstelling als 'materiële corporate governancegebreken' karakteriseert voor ondernemingen die een relatief hoge CO₂-uitstoot kennen. Deze respondenten zijn van mening dat in dergelijke gevallen een negatief stemadvies over de (her)benoeming van bestuurders en commissarissen op zijn plaats is. ISS zal in november een consultatie starten over de concrete voorstellen tot wijziging van het 'standaardstembeleid'.

- **Beleggers dagen Volkswagen voor rechter vanwege weigering AVA-aandeelhoudersvoorstel**

De Church of England Pensions Board, de Zweedse pensioenfondsen AP7, AP2, AP3 en AP4 en het Deense AkademikerPension hebben Volkswagen voor de rechtbank van Braunschweig gedaagd omdat de Duitse onderneming weigert een aandeelhoudersvoorstel als stempunt op de agenda van de 2023-AVA te plaatsen. Dit hebben de hiervoor genoemde institutionele beleggers op 20 oktober jl. bekendgemaakt. De beleggers willen hiermee testen in hoeverre een in continentaal-Europa gezetelde beursgenoteerde onderneming het recht heeft om een aandeelhoudersvoorstel dat betrekking heeft op duurzaamheid niet tijdens de eerstvolgende AVA in stemming te brengen. De beleggers hadden de autofabrikant gevraagd om de AVA 2023 te laten stemmen over een voorstel tot wijziging van de statuten. Op grond van dit voorstel zou de onderneming in het jaarverslag verslag moeten doen van haar lobbyactiviteiten op het terrein van klimaatverandering. De groep van internationale institutionele beleggers

vermoedt dat er een discrepantie bestaat tussen Volkswagens gecommuniceerde klimaatambities en haar lobbyactiviteiten. Volkswagen zal bij de rechter bepleiten dat de zaak niet ontvankelijk is. "Verzoekers proberen een bepaling aan de statuten toe te voegen die op ontoelaatbare wijze zou ingrijpen in de bevoegdheden van het bestuur", aldus de Duitse autofabrikant. Het is nog niet bekend wanneer de rechtbank van Braunschweig uitspraak zal doen.

- **SEC verplicht alle in VS genoteerde ondernemingen om een 'claw back'-beleid te hebben**

Alle ondernemingen die aan een Amerikaanse beurs zijn genoteerd (dus ook Europese ondernemingen), moeten een beleid ontwikkelen en uitvoeren dat erin voorziet om een al betaalde bonus van een bestuurder terug te vorderen ('claw back') als deze op basis van materiële onjuiste financiële informatie blijkt te zijn uitgekeerd. De Amerikaanse beurstoezichthouder SEC heeft op 26 oktober jl. een definitieve regel dienaangaande vastgesteld. De regel vloeit voort uit de zgn. Dodd-Frank Act uit 2010, waarin de claw back-verplichting is opgenomen. Op grond van de definitieve SEC-regel zullen de aan een Amerikaanse beurs genoteerde ondernemingen ook worden verplicht het 'claw back'-beleid en de uitvoering daarvan in hun jaarverslag openbaar te maken. De terugvorderingsplicht ziet op de bonusuitbetalingen aan (voormalige) bestuurders in de drie verslagjaren voorafgaande aan de datum dat de verplichting ontstond om de financiële verslaggeving aan te passen. Het betreft alleen de betalingen van bonussen die gerelateerd waren aan het bereiken van bepaalde financiële – boekhoudkundige – doelstellingen, alsmede van doelstellingen die daarvan zijn afgeleid, zoals de aandelenprijs of aandeelhoudersrendement ('total shareholder return'). De SEC heeft nu de Amerikaanse effectenbeurzen de opdracht gegeven om haar regel in de eigen noteringsregels op te nemen. Als een onderneming niet aan de SEC-regel voldoet, dan kan de beursnotering van de desbetreffende onderneming worden geschorst of beëindigd. De regel zal waarschijnlijk pas in het voorjaar van 2024 in werking treden.